

Жизнен цикъл на софтуера и мястото на документацията в него

Николай Кънчев
Валентин Атанасов

Съдържание

История и мотивация

Модели и методологии за разработка

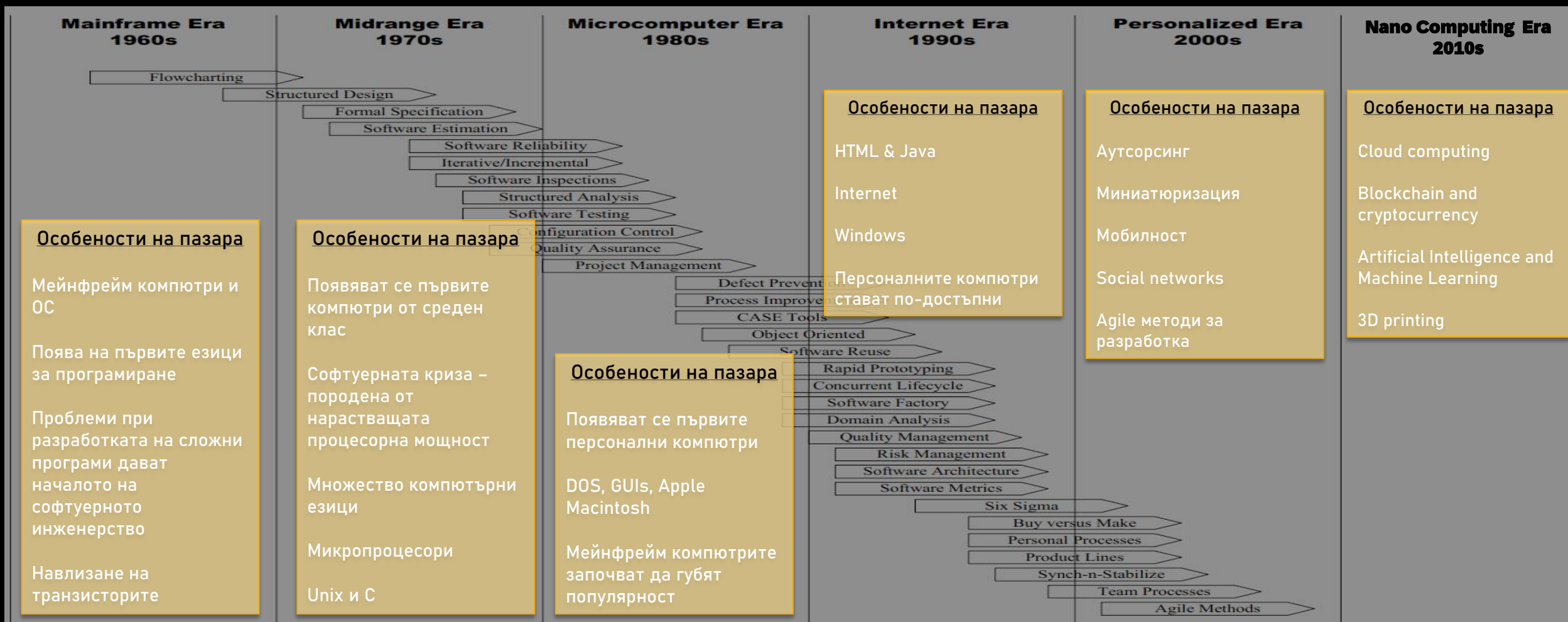
Фази от жизнения цикъл на документацията

Гъвкава документация

Видове документация

Версия на документите

История

Мотивация

Защо са нужни процеси при разработката на софтуер?

Софтуерът е сложен продукт и не може да се разработи без предварителен план и методология.

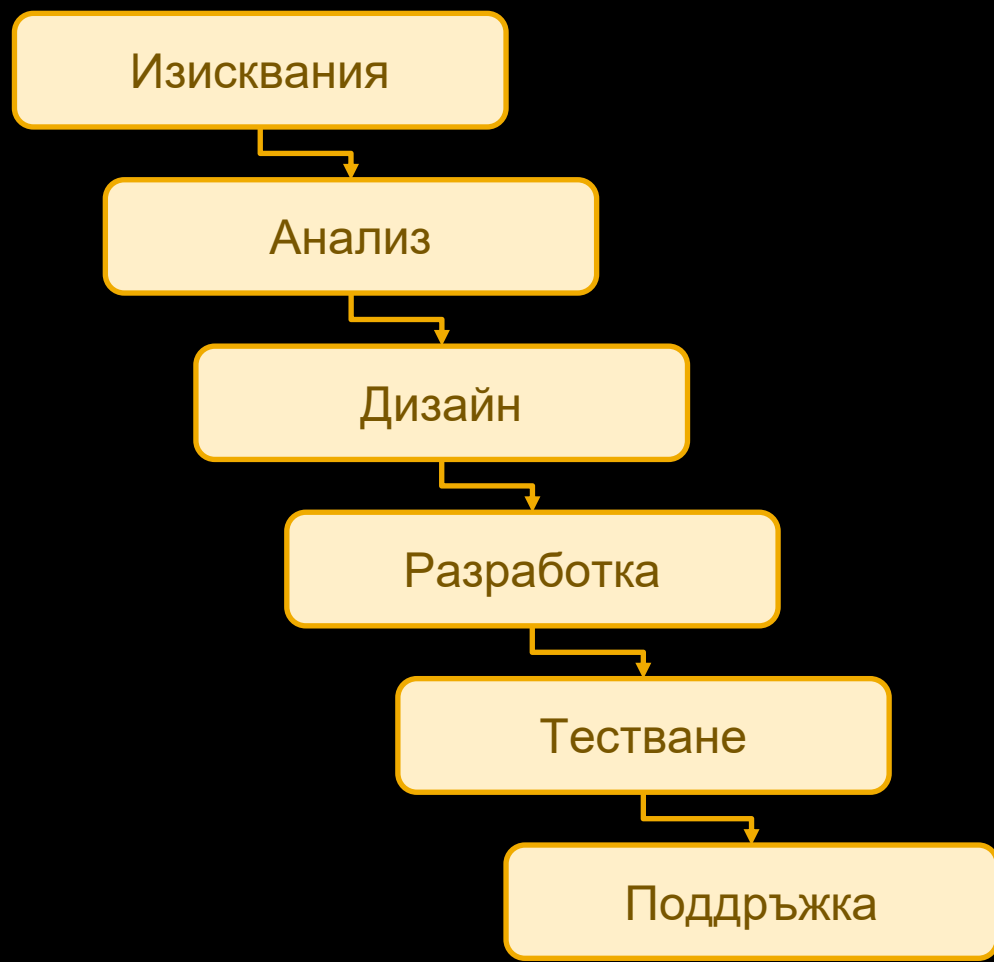
Процесите ускоряват разработката

Софтуерът трябва да има документация и тя също е необходимо да бъде част от процеса

Как се свързват жизнените цикли на софтуера и прилежащата документация?

Методологии за разработка

Waterfall

Waterfall – Един от най-ранните модели за разработка (1970 г.)

- Ясно разграничени и отделени фази
- Ефективен само ако 100% от всички изисквания са ясни от самото начало
- Липсва „обратна връзка“
- Прекалено широко дефинирани цели – разработка на цяла софтуерна система наведнъж
- Исторически това е причината на множество големи проекти да излязат извън бюджета си
- Практически неприложим в чистата си форма за по-сложни проекти

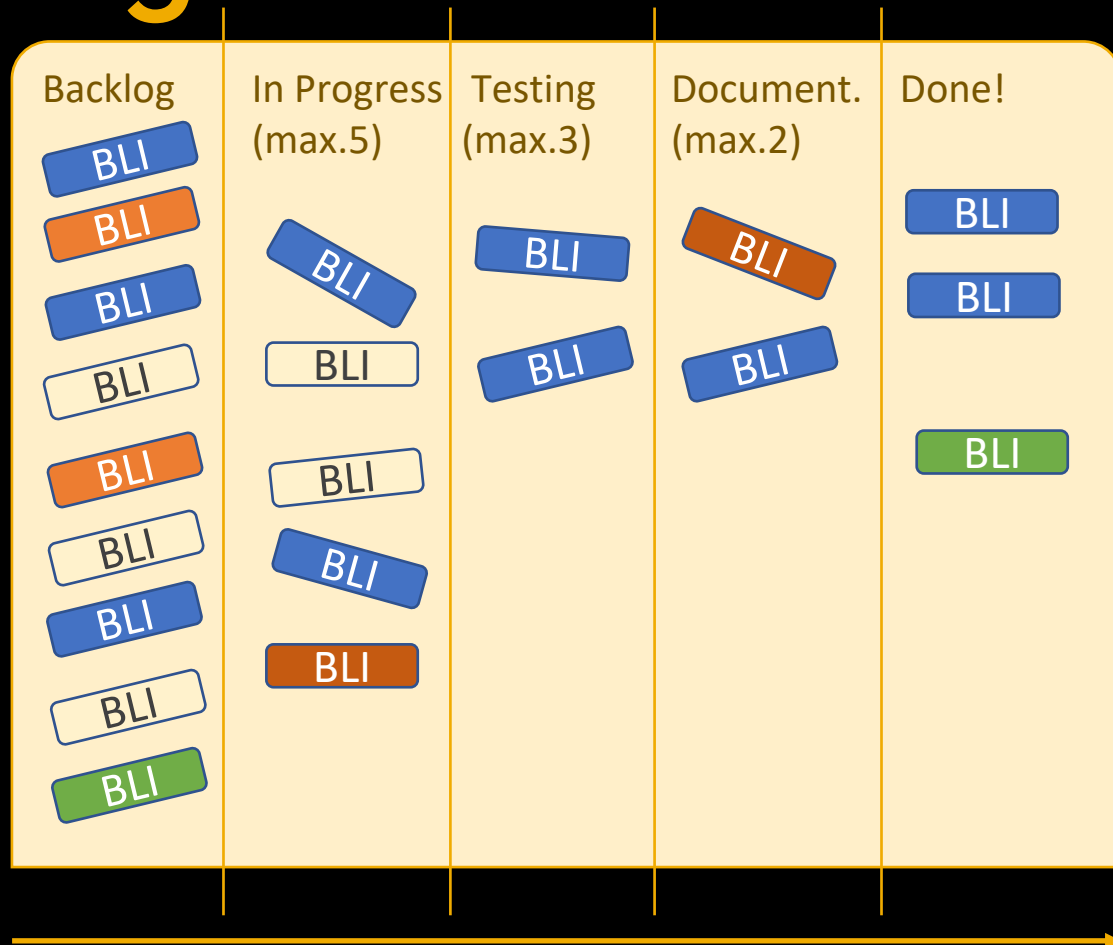
Методологии за разработка Agile

Lean Software Development – Елиминиране на излишното

- Разработен от Toyota за целите на производството в автомобилната индустрия
- Адаптиран за софтуерната индустрия
- Елиминиране на всичко излишно
- Доставка на продукта бързо
- Упълномощаване на екипа

Методологии за разработка

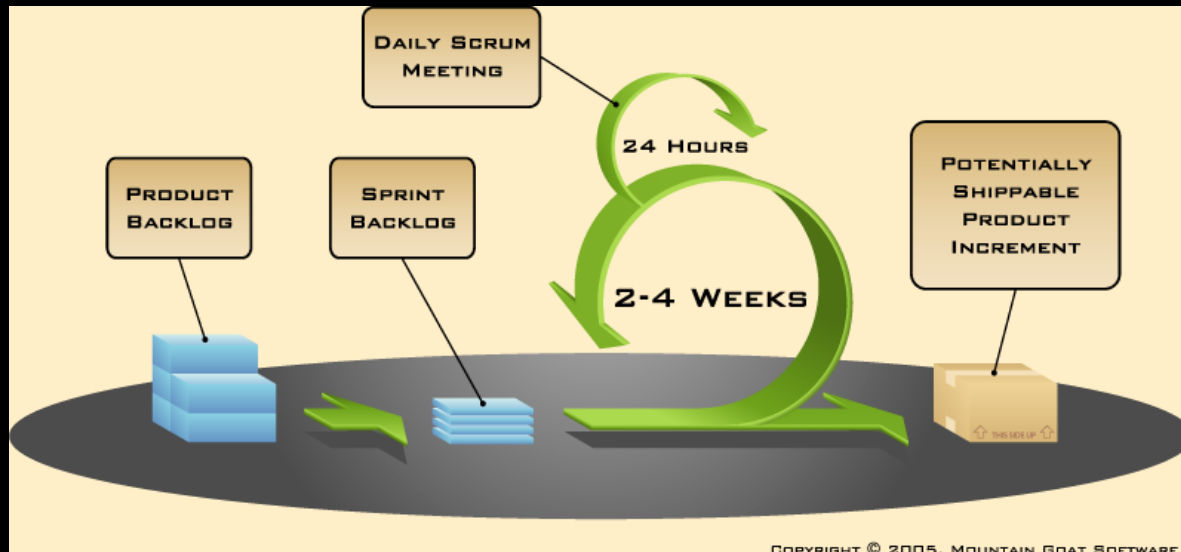
Agile

Kanban – Метод за управление и онагледяване на дейностите

- Ясно визуализиране на работния процес
- Ограничение на задачите в процес на изпълнение
- Подобро управление и оценка на работните процеси

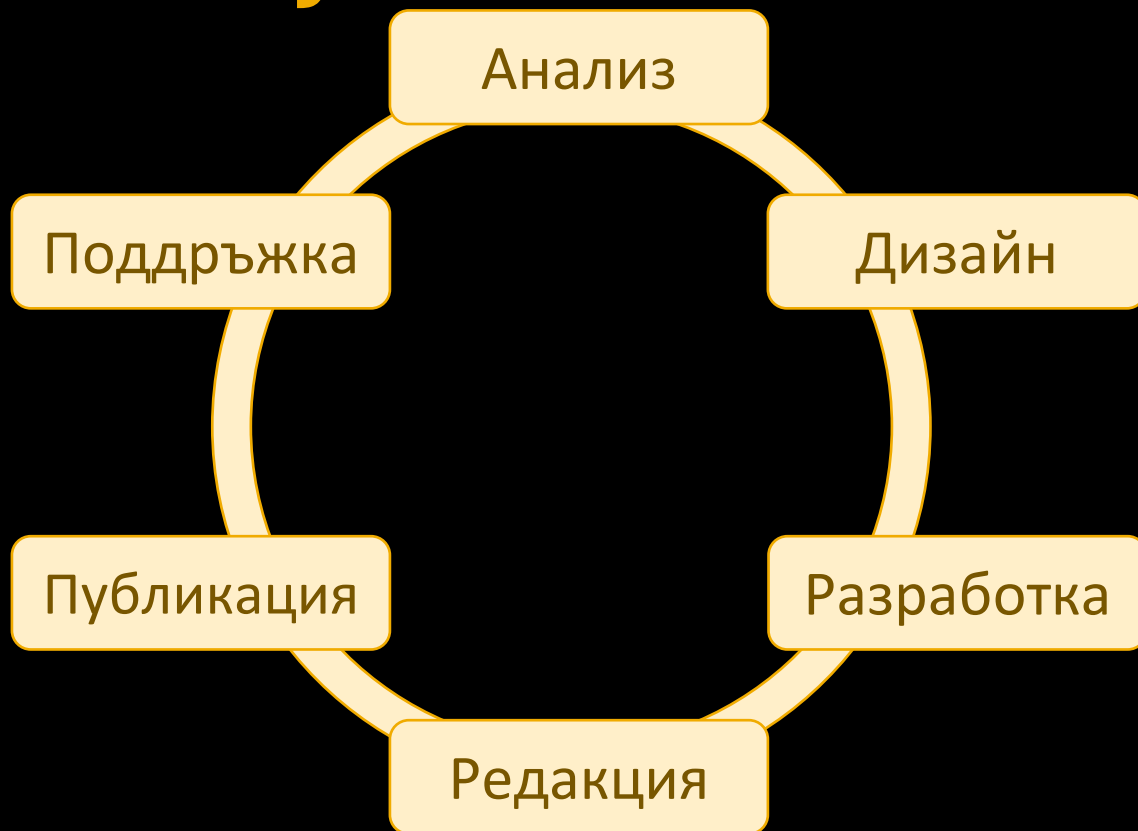
Методологии за разработка Agile

Scrum – Въвежда итеративна и инкрементална рамка за разработката на даден продукт

- Софтуерът за разработка е разделен на малки компоненти, подредени по приоритет
- Много кратък цикъл на разработка (2-4 седмици)
- Самоорганизиране и регулиране в рамките на SCRUM екипите
- Важни роли – SCRUM Master, Product Owner, Developer
- Важни срещи – Daily Stand-up, Planning, Review, Retrospective

Какъв процес следва документацията?

Основни Фази

Анализ – Събира се полезна информация за проекта, за крайните потребители на документа, сложността и т.н.

Дизайн – Определят се основни параметри като крайни формати и видове документи

Разработка на съдържание – Създаване/писане на документите

Редакция – Редактиране за изглаждане на граматически, смислови и правописни грешки

Публикация – Публикуване на документите в крайния им формат – дигитален или печатен

Поддръжка – Актуализиране на документацията спрямо въвеждания и корекции. Създаване на различни версии.

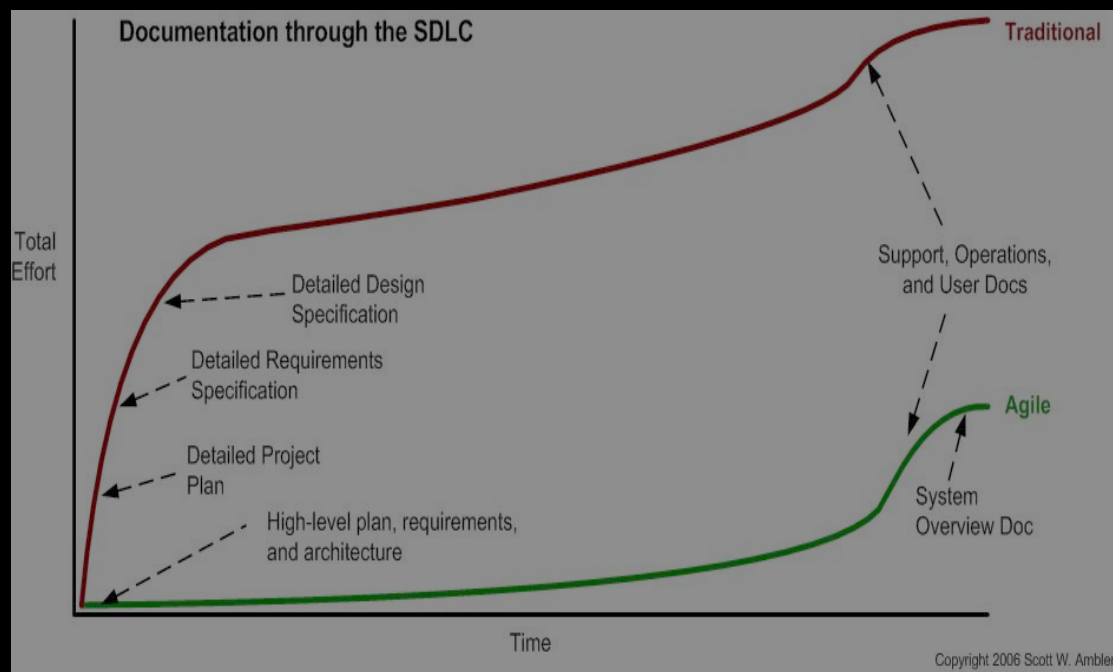
Документация в Agile Development

Документацията е важен елемент от всеки софтуерен продукт и нейното създаване и поддръжка е неизменно. Както софтуерния, така и документационния процес могат да са Agile.

Признаци, по които да познаем един Agile документ:

- Ползата от документа трябва да надхвърля инвестицията за създаването му.
- Заинтересованите страни знаят TCO (Total Cost of Ownership) на документа.
- Документите съдържат цялата нужна информация и нищо извън нея.
- Документите имат ясно определена цел.
- Документите са предназначени за определени групи от потребители – администратори, поддръжка, маркетинг.

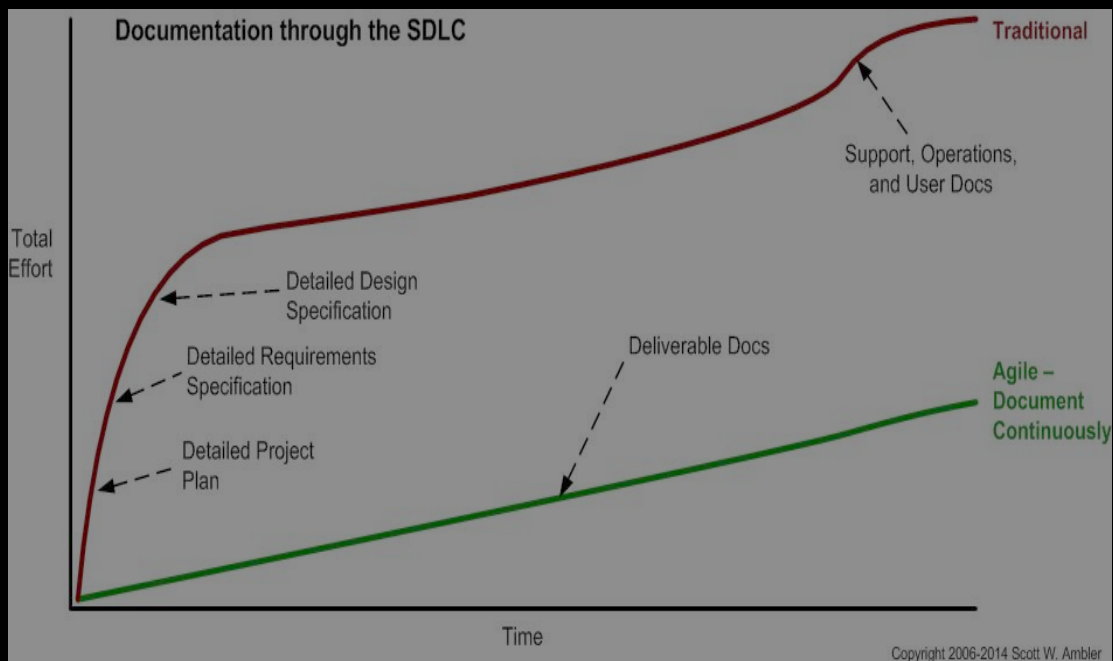
Кога и колко да документираме?

Документиране възможно най-късно

- В началото на проекта фокусът е върху общи планове, а не върху детайли.
- Подробностите се документират, когато са нужни, а не предварително.
- Наръчници и подобни документи се пишат при стабилна система.

Кога и колко да документираме?

Постоянно документираме

- Ако е нужно често да се доставят крайни версии, документацията трябва да е готова навреме.
- Документират се само стабилизирани функции.
- Итерациите за документация са зависими от итерациите за разработка.
- Дълги периоди (2-4 седмици) – документират се функциите на актуалната версия.
- Кратки периоди (до 2 седмици) – документират се функциите на предишната версия.

Видове документи

Разработка

- Подробен дизайн документ
- Коментари в кода
- API

Тестова фаза

- Тестови планове (White-Box & Black-Box)
- Test Cases

Въвеждане в експлоатация

- Наръчници за инсталация
- Материали за обучение
- Наръчници за администратори
- ...

Поддръжка

- Информация за ъпдейти и корекции
- Troubleshooting информация

Фаза на подобрене

- Lessons Learned
- Feedback

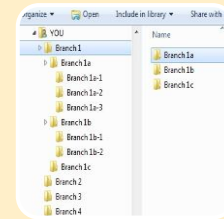

Версии на документите

Защо?

Как?

Файлова Структура

- Без нужда от допълнителен софтуер
- Проблеми при работа над един документ
- Използват се стандартните програми за всеки вид документ
- Трудна автоматизация

Wiki

- Collaborative Authoring
- Без нужда от допълнителен софтуер
- Трудна координация при голям брой документи/автори

CMS

- Механизми за Lock/Release
- Подобрено мащабиране

Благодарим за вниманието!

Задачи

Задача 1: Обяснете на баба си какво представлява Instagram. Използвайте не повече от 5 изречения. Бъдете креативни.

Задача 2: Опишете баба си като целева група (персона). С какви характерни особености се съобразихте в Задача 1? Как подходихте спрямо тях?

Задача 3: Опишете малкото си братче като целева група. С какво се различава от баба Ви като целева група?

Задача 4: Представете си, че Бил Гейтс е загубил краткосрочната си памет. Обяснете му какво е Instagram.

Определяне на целева група. Разработка на персона.

Валентин Атанасов
Николай Кънчев

За кого пишем документация?

Софтуерна документация за програмисти, администратори, крайни клиенти, поддръжка, маркетинг специалисти

От целевата група зависи как ще изглежда и какво ще съдържа един документ, графика или видео

Какво е персона?

Персона е съвкупност от потребители, които имат общ поведенчески модел при използване на един софтуерен продукт или услуга, взимане на решения при онлайн пазаруване, предпочитания за клиентско обслужване и други.

Как се определя една персона?

Провеждат се интервюта с потребители

Оформят се общи предпочитания и се групират

Информацията се анализира

Изграждат се профили на персони

За повече информация: <https://uxmag.com/articles/personas-the-foundation-of-a-great-user-experience>

Каква информация включва една персона?

Име: създава се по-близка връзка с най-важните потребители

Длъжност: какъв тип потребител

Образование, умения: изгражда се цялостен профил и лична връзка

Отговорности в работата: как протича един работен ден

Стил на работа, отношение към технологиите: кои функционалности и функции са важни за потребителя

Болни места: какво притеснява потребителя в работата

Основни цели: области, в които потребителят има нужда от помощ за подобряване на уменията

Примери за персона

Име: Мария

Длъжност: Програмист

Образование, умения: ФМИ,
Компютърни науки, Java

Отговорности в работата: създава
код за облачни приложения,
участва в код ревюта, има крайни
срокове на всеки 2 седмици

Инструменти: Eclipse, Git, Jenkins,
Wiki

Примери за персона

Болни места: трудни за работа
инструменти, сложен продукт,
зависим от много компоненти

Основни цели: писане на
качествен код, разработване на
добър продукт, който отговаря
на изискванията на клиентите,
признание, повишение

Задачи

Задача 1: Дефинирайте 4 различни персони и опишете подробно една от тях. Нарисувайте я.

Задача 2: За вече определената персона от задача 2, дефинирайте задача, която тази персона да има нужда да изпълни и опишете процедурата за постигането ѝ в документ.

Тест – за самооценка на знанията

Благодарим за вниманието!